

Polismyndigheten
Rikspolischefens kansli

Folk och försvar, den 11-13 januari 2026

Anförande

Ers majestät, Ers kungliga höghet, kära åhörare,

I Sverige finns det i dag nästan 70 000 personer som är aktiva i eller har kopplingar till kriminella nätverk. Det är fler än invånarna i Faluns kommun här i Dalarna.

Trots denna storlek har våldsnivån – det totala antalet skjutningar och sprängningar – i de kriminella miljöerna minskat med 35 procent de senaste två åren. Skjutningarna med syfte att döda och skada har nästan halverats det senaste året, men samtidigt ser vi en oroande ökning av sprängningar och anlagda bränder. Den förändrade våldsbilden beror delvis på att yngre barn används som utförare. Barn saknar ofta förmåga att hantera skjutvapen men de kan bära, placera eller kasta en handgranat. Det visar hur cyniskt barn används av kriminella nätverk och varför arbetet mot nyrekrytering är helt avgörande för att den positiva utvecklingen ska fortsätta.

De senaste två åren har vi i Sverige lyckats pressa tillbaka det dödliga skjutvapenvåldet genom målmedvetna insatser. Vi i polisen har tvingats ställa om, vi har utvecklat nya arbetsmetoder, agerat mer proaktivt, stoppat våld innan det skett och riktat hårt tryck både mot ledande aktörer i Sverige och internationellt. Vi har byggt underrättelsesamarbeten, sett till att tongivande personer gripits och stört nätverkens möjligheter att verka.

Senast i går, tack vare vårt samarbete med polisen i Irak, kunde vi gå ut med att en högt uppsatt Foxtrotkriminell – som misstänks för att ha beställt flertalet mord från utlandet – gripits. Precis den sortens person som drar in svenska barn i kriminalitet. Precis den sortens person vi ska stoppa. Och vi kommer fortsätta. Land efter land. Gripande efter gripande.

Vi är framgångsrika i det vi nu gör. Men den framgången visar också gränsen för vad vi i polisen ensamma kan åstadkomma. När vi trycker ner våldet i ena änden fylls de kriminella miljöerna på i den andra. De kriminella nätverken har tillgång till en till synes outtömlig resurs – barn.

Vi ser i dag 12-, 13- och 14-åringar, och i vissa fall ännu yngre barn, som används av kriminella nätverk för att utföra fasansfulla våldsdåd – skjutningar, sprängningar och brandattentat. Fram till november 2025 misstänktes 127 barn under 15 år för inblandning i mord eller mordplaner.

Det är en siffra som borde få hela samhället att stanna upp.

Rekryteringen sker i dag systematiskt – oftast via sociala medier eller på spelplattformar – där kriminella öppet beställer utförare av våldsuppdrag som om det vore vilken tjänst som helst. Det är ”crime as a service” i praktiken: Beställare – ofta i tredje land, rekryterare i flera led, och längst ner i kedjan – barn utan skyddsnät och utan konsekvenstänk och som lockas av pengar eller status. När barnen väl har lämnat ifrån sig sina personuppgifter till gängen är de fast. Hot, press och skuld gör det svårt att säga nej till uppdrag – även om de ångrat sig, och löften om ersättning infrias i princip aldrig. Barnen används som förbrukningsvaror. Det är brutalt – och fullständigt oacceptabelt.

Och här blir bilden tydlig: Polisen kan inte stoppa detta ensam. Ska utvecklingen brytas måste hela samhället agera – tillsammans, och i tid.

Techbolagen måste ta ett mycket större ansvar. I dag stänger vanligtvis plattformarna ner konton först när polisen trycker på, om ens då – och då är det ofta redan för sent. De måste upptäcka och stoppa rekryteringskonton i realtid – före det att barnen hinner rekryteras. Efter är det för sent.

Regeringens lagförslag som ger polisen möjlighet att tvinga plattformarna att ta ner rekryteringsannonser är därför både nödvändigt och välkommet. Men det räcker inte. Så som lagstiftningen ser ut i dag har polisen inte samma befogenheter på nätet som i den fysiska världen.

I dag riskerar vi att göra oss skyldiga till dataintrång om vi gör ingripanden på nätet och så kan vi inte ha det!

Vi behöver också använda den lagstiftning om informationsdelning som trädde ikraft förra året fullt ut. Myndigheter, kommuner och skolor har nu möjlighet – och skyldighet – att dela mer information med oss i polisen. Det måste omsättas i handling.

Vi vet att omkring 70 procent av de unga utförare som grips redan är kända av polis och/eller socialtjänst. Signalerna finns – men insatserna kommer för sent. Socialtjänsten har här en central roll och behöver arbeta tidigt – helst i yngre skolåldern eller t.o.m. i förskolan – aktivt och uthålligt – och inte först när brott redan har begåtts. Också regionerna – hälso- och sjukvården – måste ta ett större ansvar för att identifiera och ge stöd åt barn i riskzon.

Polisens roll i detta är tydlig: vi ska fortsätta att störa nätverken, gripa ledare, pressa gängtoppar utomlands och slå mot våldet där det uppstår. Men vi kommer inte att på riktigt kunna vända utvecklingen så länge vi inte får stopp på nyrekryteringen av barn och unga.

Därför startar vi nu en nationell polisoperation – som riktar sig mot nyrekryteringen – med samma kraft som vi har riktat mot gängvåldet. Vår roll är att stödja och sätta ytterligare tryck på bland annat kommunerna att ta det ansvar man har. I många kommuner saknas aktuell lägesbild, rutiner och jourverksamhet, vilket kan få till följd att ett barn som anträffas med en handgranat

på kvällen står utan stöd morgonen därpå. Så kan vi inte ha det i Sverige.

Men det finns också goda exempel där polis och socialtjänst arbetar sida vid sida och där beslut kan fattas direkt när det behövs oavsett tid på dygnet. Det är då vi stoppar barn i tid. Det som fungerar på några platser måste nu bli standard i varje kommun.

Om ett barn riskerar att rekryteras måste alltså samhällets respons komma samma kväll, samma timme – inte nästa vardag. Stödet måste följa barnet över kommungränser, placeringar och skolbyten. Polisen arbetar dygnet runt. Kriminella gör det också, Socialtjänsten måste ges förutsättningar att göra samma sak. Samhället måste vara berett att agera dygnet runt.

Det här kräver att varje del av samhället förstår sin roll i en sammanhållen reaktionskedja. Polisen är en del av den kedjan – men vi kan inte vara hela kedjan.

Alla – stat, kommuner, regioner, skola, näringsliv, civilsamhälle och föräldrar – behöver ta ansvar och agera tidigare än vi gör i dag. Inte sen. Inte någon annan. Nu. Och tillsammans. Det är först då vi på riktigt kan stoppa tillflödet av nya barn in i kriminalitet.